

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

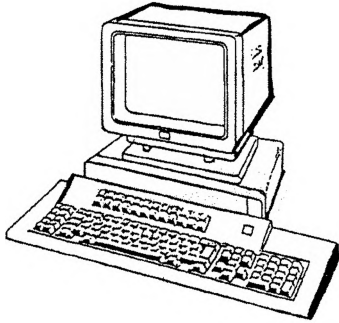
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

D & A SLÆGT A

4. ÅRG. NR.1

ISSN 0903-6172

1990

DIS-DANMARK

Samfundet for dansk genealogi og Personalhistorie

DATABEHANDLING I SLÆGTSFORSKNING DIS - DANMARK

afdeling af
SAMFUNDET FOR DANSK GENEALOGI OG PERSONALHISTORIE

Formand:

Finn Andersen, Grysgårdsvej 2, 2400 Kbh NV 31 86 86 31

Næstformand:

Jørgen Papsøe, Troldager 8, 2950 Vedbæk 42 89 06 60

Sekretær:

Ole H. Jensen, Kløvermarken 3, 6430 Nordborg 74 45 02 35

Kasserer:

Gert Krabsen, Lyngholmvej 22, 9200 Aalborg SV 98 18 42 08

Slægt & Data, redaktion:

Ansvarshavende

Hanne Marie Rud, Slangerupgade 30, 3.tv, 2200 Kbh N 31 83 83 28

Ekspedition

Jørgen Papsøe, Troldager 8, 2950 Vedbæk 42 89 06 60

Skriftudvalg

Bent Rud, Slangerupgade 30, 3.tv, 2200 Kbh N 31 83 83 28

Øvrige bestyrelsesmedlemmer:

Georg Agerby, Gildhøj 86, 2605 Brøndby 42 96 53 37

Finn Grandt-Nielsen, Enghavevej 34, 5230 Odense M 66 14 11 21

Arne Julin, Refnæsgade 55, st th, 2200 Kbh N 31 39 99 53

Poul Steen, Rudersdalsvej 52, 2840 Holte 42 42 19 19

Deadline for næste nummer: 25. april 1990

ISSN 0903-6172

Nyt fra redaktøren

Igen prøver vi at forbedre udseendet på Slægt & Data. Vi håber, at I synes om det. Nu vil al almindelig tekst være bogstaver "med fødder" - en skrifttype, der ligger "Times" meget nær. Hen ad vejen håber vi, at det også bliver muligt med nogle flere billeder og illustrationer i bladet. Hvis nogen skulle have noget liggende af den slags, vil vi meget gerne se det og evt. bruge det.

Siden jul har der været afholdt 3 medlemsmøder i Københavnsområdet. Der har været stor tilslutning og det har været gode, spændende møder. I Fredericia var der i starten af marts et heldags møde. Mange slægtsforskere var samlet til udveksling af erfaringer og oplevelser med EDB og slægtsforskning. Der vil være et kort referat af disse møder.

Dette nummer kommer til at indeholde en del artikler og erfaringer med brugen af modem og opkald til MUGs bulletinboard. Endnu er der ikke så mange, der har prøvet, men vi håber der med tiden bliver en flittig korrespondance derop til. Vi står med glæde til rådighed for vejledning og hjælp, hvis artiklerne fra sidste nummer og dette nummer af Slægt & Data ikke er nok vejledning.

Rigtig god forårshilsen til alle

Hanne Marie Rud

Indholdsfortegnelse:

Sønderhoslægter 1630-1987	4
Dansk Data Arkiv og DIS	7
Nyt om undersøgelse af programmer til slægtsforskning	9
BBS - Hjørnet	10
Slægt og BBS	11
Slægt og data - et lykkeligt par?	15
Læsestof	18
Nyt fra andre blade	20

Sønderhoslægter 1630-1987

Anne Marie Grønnegaard har overladt det til mig (red.) at skrive en artikel på baggrund af telefonsamtaler samt materialet fra et foredrag, hun holdt i Esbjerg d. 12.oktober 1989. Yderligere oplysninger om projektet kan fås ved henvendelse til:

Anne Marie Grønnegaard,

Pilevænget 14

5620 Glamsbjerg

Tlf. 64 72 21 31

Anne Marie Grønnegaard har i mange år arbejdet på det store projekt at overføre oplysninger om alle Sønderhoslægter fra Fanø på EDB. Der er indtil nu udgivet 3 bøger ("Sønderhoslægter 1630-1987"), der er skrevet på baggrund af de indtastede oplysninger. De 3 bøger findes både på Det Kgl. Bibliotek og på Frederiksberg bibliotek.

Anvendte kilder

Af anvendte kilder har der faktisk kun været brugt kirkebøger og folketællinger og personlig kontakt med folk, som stammer fra Sønderho. Hele projektet startede i 1974, hvor hun kun fik lavet noget, når hun var på arkivet i Viborg, og da det var dyrt at køre, og det var begrænset, hvad man nåede på en dag, blev det ikke til så meget.

I 1981 begyndte Anne Marie Grønnegaard at købe mikrofilm på Rigsarkivet og det betød, at hun kunne arbejde hjemme med at skrive alle føde, gifte og døde af.

Søskenderækker

Efter indtastningen kunne hun finde frem til alle slægter i Sønderho og konstatere, at hun havde 95 % af befolkningen med i sin egen slægt. Hun har bygget bøgerne op omkring søskenderækker med AMGs mor og hendes søskende er søskenderække nr. 1. AMGs morfar og hans søskende er søskenderække nr. 2. AMGs mormor nr. 3 o.s.v. Hver gang hun gik en generation tilbage blev den ført op til 1987. Da hun kun manglede 5 % i at have registreret hele Sønderhos befolkning, lavede hun bagerst i bøgerne en ekstra liste, hvor de resterende 5 % blev skrevet ned i den rækkefølge, som de er skrevet i kirkebogen.

EDB-programmet

Hele materialet er overført til EDB. Programmet hertil er lavet af hendes søn og mand på en Piccoline. Oplysningerne for alle personer er organiseret i en database. Hver person har en plads i databasen. De oplysninger, der gemmes for en person indeholder alle de sædvanlige personlige oplysninger samt 4 referencer.

Disse 4 referencer benyttes til at hægte de enkeltstående individer sammen i familierelationer. Det gælder referencen til søskende og forældre, der giver relationen bagud i tid; det gælder referencen til en ægtefælle og et

barn, der giver relationen fremad i tid. Endvidere er der i tilfælde af flere ægteskaber behov for en reference til en såkaldt "dobbeltgænger", så børn af forskellige ægteskaber kan skelnes. Virkeåden af disse referencer kan ikke vises her, men nævnes må de, da de er afgørende for, at databasen er effektiv tidsmæssigt og pladsmæssigt.

Den sidste reference benyttes til at henvise til en supplerende database, hvor oplysninger, der falder udenfor det anvendte format, er gemt i rå prosatekst. Databasen består således udelukkende af konkrete personlige oplysninger, der er hægtet sammen i familiemønstre ved hjælp af referencer.

Søgetid

Da antallet af personer er stort (ca. 24.000), var det nødvendigt af hensyn til plads og søgetider at pakke data i et kompakt format. Det gør systemet kompliceret at udvikle, men til gengæld er det effektivt netop med hensyn til forbrug af plads og hastighed ved søgning af personer.

Søgetiden i databasen er endvidere minimeret ved at placere personerne i databasen ved hjælp af den specielle lagringsteknik "hashing". Personernes nr. i databasen (placering) bestemmes ved hjælp af en formel - primært baseret på personens navn. Det giver typisk et minimalt antal opslag i databasen for at finde en person.

Den centrale database indeholder 78 tegn for hver af de 24.000 personer. Dette resulterer i en størrelse på i alt 2 Mb.

Andre faciliteter

"Ovenpå databasen" er der faciliteter til at indføje nye personer, fjerne personer - ajourføre referencer - rette i oplysninger om personer, udskrive en person samt hans nærmeste familie (forældre, søskende, ægtefæller og børn (af forskellige ægteskaber)). Disse faciliteter er fikseret omkring en enkelt person. En anden type faciliteter, Anne Marie Grønnegaard for tiden arbejder på, vil angribe databasen på tværs af personer og familier. Navneregistret i bogværket er fremstillet ved hjælp af en sådan facilitet. I princippet skal der kunne trækkes oplysninger ud af databasen på vilkårlige præmisser. Brugeren skal selv definere betingelserne, hvorefter der skal søges. Systemet vil "forstå" disse betingelser og søge gennem databasen på denne baggrund og præsentere resultaterne heraf. Betingelserne specificeres som sagt af brugeren og kunne f.eks. være:

Hvor mange og hvilke personer boede aktuelt i Sønderho i 1720?

Hvor mange personer er født før 1911?

Hvor mange er døde efter 1900?

Hvor mange er gift før 1870?

Hvor mange døde i barnealderen i en bestemt periode?

Hvor gamle var kvinderne: Ved 1. ægteskab, 1. fødsel og ved sidste fødsel?

Hvor mange fødsler var levende børn?

Hvor mange børn blev født udenfor ægteskab?

Hvor mange børn fik hver kvinde?

Som svar på de stillede betingelser kan enten vælges, at systemet opskriver alle personer,

der opfylder dem, eller blot antallet af personer, der opfylder dem. Det sidste vil typisk være tilfældet til statistiske formål. En anden type betingelser kunne f.eks. være:

Hvad var den gennemsnitlige levealder til forskellige tider?

Dette kan være med til at belyse befolkningsforhold på forskellige tider. Endelig skal man kunne udskrive vilkårlige anetavler / efterslægtstavler efter forskellige kriterier.

Man kan blive ved med at stille spørgsmål. Vi vil således få et bedre skøn over Sønderho's befolkningsstørrelse i den tidligere tid, og det kunne være interessant at sammenligne med sogne på det jyske fastland.

Hvad fremtiden vil bringe med udbygninger til dette store arbejde vides endnu ikke. Det er tanken at lave en 4. bog, men det bliver nok ikke til noget foreløbig, da det vil tage tid, og både Anne Marie Grønnegaard og hendes mand er fuldtidsbeskæftiget. red.

Referat fra medlemsmøde

af Hanne & Bent Rud

Ved heldags mødet den 3. marts 1990 på Fredericia Bibliotek var omkring 35 DIS medlemmer samlet til mange spændende foredrag og indlæg om erfaringer med brugen af EDB og slægtsforskning.

I alt var der 8 foredragsholdere, fremlagde hver på sin måde, hvordan de nu puslede med Edb.

Der var flere foredrag, hvor tilhørerne fik meget ud af at kunne følge programmet på lærredet via overheadprojektor og flatscreen. Der var desuden en demonstration af Family Roots ved Hans Mikkelsen.

Det vil være mig for tidskrævende en opgave at skulle give et fyldigt referat af hver enkelt

foredrag, men nogle få kan jeg nævne - ikke for at fremhæve dem særligt !!

Vi fik bl.a. fortalt, hvordan en renskrift af en slægtsbog kunne gøres i DSI-tekst, og vi fik ved Svend-Erik Christiansen en gennemgang af de overvejelser, der har ligget bag hans arbejde med opbygning og indtastning af folketællingen 1787 for et helt herred.

I kaffepausen til sidst var forsamlingen som en summende flok der kunne udveksle gode råd hos andre. En af dagens bemærkninger var: "Har du fået noget ud af dette møde?" "Ja da, men jeg er li' så forvirret som før, men bare på et højere niveau".

Dansk Data Arkiv og DIS

af Tommy P. Christensen

I et tidligere nummer af "Slægt & Data" (3/89) omtaltes de planer som bestyrelsen af DIS-Danmark havde omkring et "Register for de allerede indtastede, danske arkivalier". Nedenfor skal jeg søge at fortælle lidt mere om baggrunden for disse planer samt give nogle oplysninger om Dansk Data Arkiv (DDA).

På et tidligt tidspunkt i planlægningsgruppens diskussioner stod det klart, at slægtsforskeren i sin forskning kunne udnytte edb på flere forskellige måder. Mest nærliggende, som en afløsning for kartotekskort og små papirsedler, der hidtil havde været anvendt til at notere oplysningerne om den enkelte afe. Men med særlige slægtsforskerprogrammer også til at lave slægtstavler, -diagrammer, forskellige navneregistre mm.

Diskussionerne afdækkede dog også to - faktisk principielt forskellige - anvendelsesmåder. Enten så man edb som et redskab, der kunne anvendes til at behandle resultaterne af den enkeltes slægtsforskning. Eller også gik tankerne endnu videre, og man opfattede det som et redskab, der skulle tages i anvendelse både overfor kilderne til slægtsforskning og de resultater, som den enkelte høstede.

Interessant nok har alle de hidtil markedsførte slægtsforskerprogrammer (så vidt jeg er orienteret) været udviklet ud fra den første begrænsede synsvinkel. Disse programmer er ikke beregnet til kilderegistrering.

Kilderegistrering

Ved nærmere eftertanke er det vel indlysende, at de største perspektiver åbenbarer sig, når man tænker på en databehandling af såvel kildemateriale (her forstået som arkivalier), og de af slægtsforskeren indhøstede resultater. Selvom det selvfølgelig ikke er alle, der nærer lige stor interesse for begge aspekter.

Til gengæld kan der ikke være tvivl om, at alle slægtsforskere indenfor en overskuelig årrække vil have udbytte af, at for eksempel kirkebøger og folketællinger var tilgængelige på edb. Følgelig er indtastning af arkivalier da også blevet anset for en oplagt opgave for DIS specielt når det drejer sig om arkivgrupper med mange personoplysninger.

Så tidligt som i 1988 havde vores nuværende formand Finn Andersen da også de første kontakter med Dansk Data Arkiv, og senere er jeg blevet opfordret til at varetage kontakten med DDA.

Hvad er DDA ?

Dansk Data Arkiv blev startet i 1973 og en af de tanker, der lå bag dets oprettelse var: "at skabe forudsætninger for genbrug af data til historiske forskningsprojekter" Arkivet har til huse på Odense Universitet, og dets arbejdsområde er blevet beskrevet som: "indsamling, bevaring og oparbejdning af maskinlæsbar data fra samfundsvidenskabelige, socialmedicinske og humanistiske undersøgelser; formidling af eksisterende undersøgelser til forskere og andre brugere; vejledning af forskere i anvendelse af edb og i dokumentation af edb-baserede undersøgelser; udvikling og vedligeholdelse af programmer; deltagelse i nationalt og internationalt samarbejde... samt medvirken ved forskningsprojekter."

Sejerø sogn 1663-1813

Det første rent historiske studie som blev lagt hos DDA bestod af data vedrørende "Rekonstituerede biologiske familier, Sejerø sogn 1663-1813", og det var i 1976.

Siden er flere andre kommet til, men som det turde fremgå af ovenstående er DDA hovedsagelig beregnet til dataopbevaring fra diverse forskningsprojekter. Statens samfundsvidenskabelige forskningsråd støtter da også DDA økonomisk, ligesom analyse- og opinionsmålings-institutterne (Gallup, Observa og Vilstrup) benytter DDA til dataopbevaring.

På lidt længere sigt kunne DIS antagelig også få udbytte af et samarbejde med DDA. Dels kunne det være et velegnet opbeva-

ringssted for en sikkerhedskopi af den eller de database(r) som DIS ad åre måtte opbygge. Dels fordi DDA kunne videreformidle de persondata, der allerede måtte foreligge indtastede og donerede til DDA; for eksempel fra folketællingen i 1845.

DDAs nuværende opbygning og formål forudsætter dog, at en sådan data-leverance til DIS må ske indenfor rammerne at et mere overordnet (forsknings-)projekt eller efter individuelle aftaler mellem en donor og en interesseret slægtsforsker.

Som et eksempel kan nævnes, at Jens Findeup Nielsen også har doneret "Niels Blichers Vium: Folketællinger og kirkebøger 1770-1807" til DDA, hvor de findes under DDA-1446 med 1469 poster og 9 variable. Til dette materiale gives der som hovedregel adgang for videnskabelig og statistisk anvendelse. Men iøvrigt opstilles adgangskravene til den enkelte aflevering i samråd mellem DDA og donor.

Således har Poul Steen, den tidligere redaktør af Personalhistorisk Tidsskrift, deponeret hele sit materiale om "Kapitaldannelsen i Præstø, 1695-1801" på 3000 poster og 56 variable i DDA. Men for tiden er der ikke adgang til dette materiale (DDA-0249) for andre.

Øget samarbejde ?

Helt personligt, er jeg af den opfattelse, at der med tiden - når DIS-Danmark har fundet sine egne ben i hele spørgsmålet om indtastning af arkivalier og opbygningen af

mere eller mindre ambitiøse databaser - på organisationsplan må være grundlag for et samarbejde med DDA, selvom det er to organisationer med forskelligt formål.

Det bringer mig iøvrigt videre til et andet spørgsmål, hvor der for tiden også foretages sondering med henblik på evt. samarbejds-muligheder. Her tænker jeg på det arbejde, der foregår omkring standardisering og data-udveksling inden for historievidenskaberne,

herunder Kleio-projektet, hvor DDA også har en fremtrædende rolle for Danmarks vedkommende.

Det vil jeg fortælle mere om i næste nr. af Slægt & Data, hvor også Kleio-programmet vil blive nærmere omtalt.

Tommy P. Christensen
Bulgariensgade 5, st.
2300 København S

31 58 58 64

Undersøgelse af programmer til slægtsforskning.

af Lisbeth Ulsø & Jørgen Mikkelsen

Her er en lille status over det hidtidige resultat af vores undersøgelse af programmet til brug for slægtsforskere. Vi er ved at behandle teorien i forbindelse med undersøgelsen. Dette har indtil nu udkrystalliseret sig i:

1. En test-familie tilpasset danske forhold. Slægtsnavnet er **von Prøveklud**; og det er en gruelig historie.
2. Udkast til en model for hvordan programmerne kan sammenlignes. I denne forbindelse vil vi bl.a. lægge vægt på i hvor høj grad de enkelte programmer er i stand til at behandle ustrukturerede / ikke-standardiserede data. Her tænkes f.eks. på specielle bemærkninger, som kan være indført af præsten i kirkebogen og som kan give et nuanceret billede af en begivenhed udover dato, sted og navne. F.eks. kan kirkebøger før 1812-1814 være af en ganske afvekslende karakter.

Lisbeth Ulsø
Masnedøgade 17
2100 Kbh Ø Tlf. 31 18 44 94

Jørgen Mikkelsen
Rådhusvænget 13, 3.tv
Tlf. 32 52 98 87 2770 Kastrup

MØDEKALENDER

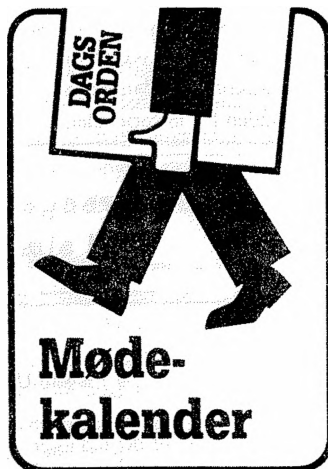
Tirsdag 24.april 1990 kl.19.30

Foredrag & demonstration af **Family Roots**
ved Hans Mikkelsen

Deltagergebyr er som sædvanlig 20 kr., som
betales ved indgangen.

Indsend venligst vedlagte tilmeldingsblanket-
ten, så vi ved, hvor mange vi bliver.

Mødet holdes på Landsarkivet, Jagtvej, 2200
Kbh N.

BBS - Hjørnet

Under denne overskrift er det tanken, at der i hvert nummer af Slægt & Data vil være artikler, kommentarer og meninger om modem og bulletinboard. Det kan være såvel små som større indlæg, og i dette nummer har Jens Finderup en artikel til uddybning af artiklen fra jule-nummeret. Nu har vi haft adgang til et bulletinboard i Nordsjælland i snart 2 måneder og nu er turen kommet til Jylland, hvor SYSOP Johnny Odgaard har oprettet to områder på RODNET-BBS i Århus på tlf. 86 13 11 05.

De to BBS vil udveksle post hver nat, således at et brev indlagt i Århus kan læses på Sjælland den næste dag, og omvendt. Indtil videre vil RODNET dog ikke have et specielt filområde for slægtsforskning.

SLÆGT OG BBS

af Jens Finderup Nielsen

I forrige nummer af Slægt og Data blev der fortalt om BBS i almindelighed, og om at SYSOP Henrik Persson har oprettet specielle områder for slægtsforskere ved MUG-BBS i Nordsjælland på tlf. 42 11 77 29.

Aktiviteten har indtil nu været ret begrænset, men vi har dog som følge af en kontakt til et svensk BBS fået et par forespørgsler om slægt fra "hinsidan".

Adgang og brugerstatus

Adgang til BBS administreres af SYSOP og kan eventuelt diskuteres med ham i hans postområde. Han må vide, hvem han har med at gøre, fordi han er ansvarlig for, hvad der foregår på BBS. For at blive registreret som bruger må man derfor opgive korrekt navn og adresse.

Selv om man ikke er registreret, kan man læse al post, men man kan ikke skrive bortset fra kommentarer til SYSOP i hans postområde. Som registreret bruger kan man både læse og skrive i alle postområder.

Hvad adgang til filområderne angår er der forskellige niveauer (levels) af brugerstatus, der kan være bestemt af, om man har ydet bidrag ved at indlevere (uplade) filer eller ved økonomisk støtte til driften af BBS.

Indtil videre kan registrerede brugere frit hente filer i MUGs filområde # 69.

Post

Når aktiviteten indtil nu har været ret begrænset, kan det have flere årsager. Computerskræk? Tekniske problemer? Angsten for den store telefonregning? Hvad det sidste punkt angår kan de følgende bemærkninger måske hjælpe.

I postområderne er det muligt at læse og skrive breve på åben telefonlinie, men det kan hurtigt resultere i en telefonregning af betragtelig størrelse. Det er væsentligt billigere, og mere afslappet, at læse og skrive breve "offline".

Til det formål findes der forskellige hjælpemidler. MUG tilbyder, at man kan etablere sig som "Point", og RODNET tilbyder OPUS EXPRESS. Disse foranstaltninger er dog kun rimelige, hvis man har et ret stort forbrug af post.

Man kan opnå næsten det samme ved hjælp af nogle hjælpeprogrammer, som mange allerede har liggende på deres harddisk. Man har brug for et simpelt tekstprogram og et filprogram, der kan holde rede på og finde frem til de filer, der ligger på harddisken.

Der findes mange programmer af denne art, både kommercielle og Public Domain, men man må sikre sig, at tekstprogrammet kan levere en ren ASCII fil.

I den følgende beskrivelse forudsættes, at kommunikationsprogrammet er TELIX version 3.12, at tekstprogrammet er Norton Editor, og at filprogrammet er QDOS2.

Setup

Der etableres to underbiblioteker UPLOAD og LOG til det kartotek, TELIX, hvor i kommunikationsprogrammet og dets hjælpefiler ligger. I TELIX-menuen for filnavne og stier, der kan vælges efter, at man har tastet <ALT>-O, sættes:

Menupunkt B C:\TELIX\UPLOAD\
Menupunkt D C:\TELIX\LOG\BREVE

Forudsat at QDOS2 ligger i kartoteket UTIL sættes endvidere:

Menupunkt H C:\UTIL\QD2.EXE

QDOS2 konfigureres således, at tekstprogrammet kaldes ved at taste <F9>

Læsning

Så snart forbindelsen til BBS er etableret indkobles loggen ved at taste <ALT>-L. Herved kommer sti og filnavn for logfilen frem i et vindue på skærmen, og det akcepteres ved at taste <ENTER>.

Herefter går alt der kommer over skærmen ind i filen BREVE, og ny post i forskellige brevområder kan opsamles uden ophold med kommandoen =

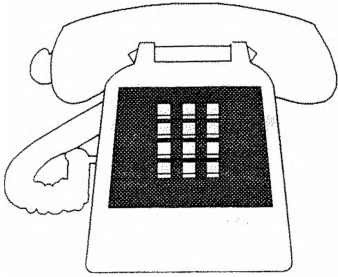
Efter at man er færdig med BBS og har afbrudt telefonforbindelsen, lukker man logfilen ved igen at taste <ALT>-L efterfulgt af <ENTER>

Så kaldes filprogrammet fra TELIX ved at taste <ALT>-A, og man finder frem til kartoteket TELIX\LOG. Det sker i QDOS2 ved at taste D, og derefter bruge piletasterne. Når markøren er på TELIX\LOG får man en liste over alle filer frem ved at taste <ENTER>, og bringer derefter ved hjælp af piletaster markøren til filen BREVE.

Nu kan man i ro og mag læse alt det, der er hentet hjem ved at taste V eller, hvad der er bedre, man kan redigere filen med tekstprogrammet, der kaldes ved at taste <F9>. Man kan markere en tekstblok med kommandoen <F4>-S, og efter behov slette, udskrive eller kopiere den markerede blok.

Som begynder vil man f.eks. være interesseret i at udskrive BBS'ets lister over brevområder, filområder og filnavne. Breve, der har interesse, kan enten læses på skærmen eller skrives ud på printeren til arkivering.

Det væsentligste er, at få ryddet op og slettet alt, der ikke har vedvarende interesse. Gør man ikke det, drukner man hurtigt i uoverskuelige logfiler.

Så kaldes BBS og man finder frem til det postområde, hvori brevet skal indlægges. Her taster man **E** for at indlægge et nyt brev, og taster derefter modtagers navn og brevets emne i de dertil indrettede felter.

Når derefter den første linie til brevskrivning kommer frem på skærmen, skal man ikke begynde at skrive, men i stedet taste **<ALT>-S**.

Det resulterer i, at der kommer en menu frem med forskellige protokoller. Man taster **A** og **<ENTER>** for at vælge ASCII. Der bliver så spurgt om filnavn, og man skriver **BREVXX** og trykker på **<ENTER>**, hvorefter brevet bliver overført linie for linie.

Skrivning

Når et brev skal besvares med mere end et par linier, eller der skal skrives et længere indlæg, så er det fordelagtigt at forberede teksten som en ASCII fil før forbindelsen til BBS etableres.

Det er muligt at konfigurere ens brug af et BBS til at omfatte, at indlæg skrives enten linie for linie eller med "full screen editing". Hvis man vil overføre indlæg i form af tekstfiler, er det bedst at sige nej til "full screen editing". Det sker fra BBS' hovedmenu under "Change Setup".

Når man vil skrive sit indlæg kaldes filprogrammet fra TELIX med **<ALT>-A**, og man finder frem til det bibliotek, **TELIX\UPLOAD**, hvori brevet skal ligge. Derefter kaldes tekstprogrammet med **<F9>**, og man skriver sin tekst med et passende, kort filnavn som f.eks. **BREVXX**.

Når hele brevet er overført, lyder PC'ens alarmsignal, og man taster da **<ENTER>** et par gange for at komme ud af brevskrivningsmodulet. Det bringer kommandomenuen op, og man taster **S** for at få brevet indlagt i BBS lager. Fortryder man brevet tastes i stedet **A**.

Et brev indlagt på denne måde kan højst have 60 linier, hver på op til 62 tegn. Større indlæg må derfor deles op efter emne eller indlægges som en fil i filområde # 69, med en kort henvisning i brevområdet.

Filer

Til indlægning og hentning af filer i filområder (i modsætning til postområderne) anbefales Z-protokol, der er den hurtigste og sikreste af de mange protokoller, der kan bruges mellem TELIX og OPUS.

I filområdet # 69 kan der indlægges filer af ethvert format og størrelse. Det er dog nødvendigt at "pakke" store filer med et specielt arkiveringsprogram, hvorved fil længden kan reduceres med op til 80%. Der eksisterer flere arkiveringsprogrammer, men oftest bruges LHARC.EXE, der giver de pakkede filer betegnelsen .LZH.

Dette program og en brugsanvisning ligger i filen LHARC113.EXE, der kan hentes i MUG's filområde Nr. 1. Det er en selvudpakkende fil. Man taster blot filnavnet, og så dannes programfilen LHARC.EXE og en tekstfil. Der er mange forskellige muligheder for anvendelse, men normalt kan man nøjes med følgende kommandoer, idet <....> angiver det fulde navn på den relevante fil. Tegnene < og > skal ikke indtastes.

LHARC L <navn på arkivfil>

Giver en liste på skærmen med navn, størrelse osv. på alle de filer, der er pakket i arkivfilen.

LHARC X <navn på arkivfil>

Udpakker alle filer fra arkivfilen.

LHARC A <navn på arkivfil><filnavn(e)>

Pakker den eller de filer, der er angivet ved <filnavn(e)> i en arkivfil.

Programfilen LHARC.EXE bør indlægges i samme bibliotek som de øvrige hjælpefiler således, at den kan kaldes fra ethvert bibliotek på harddisken.

KONKLUSION

Det var nogle ord om et par af de problemer, man kan komme ud for ved brugen af BBS, men det sagte er langt fra at være udtømmende. Kommentarer, spørgsmål og kritik er velkommen, hvad enten det er i fremtidige numre af Slægt og Data, pr. brev eller telefon (eller via BBS!).

Jeg vil bestræbe mig på at hjælpe eller svare, eller finde frem til nogen der kan.

Jens Finderup Nielsen

Vallerødgade 10

2960 Rungsted Kyst

Tlf. 42 86 25 90

Slægt og data - et lykkeligt par?

af Mikael Engelstoft Hansen

Med blikket rettet tilbage på de forgangne numre af Slægt & Data har især tre indlæg haft min bevågenhed: Paul Lysholdt Rasmussen (2/88), Jens Finderup Nielsen: Standardisering (2/89) og oversigten over slægtsforskningsprogrammer (3/89 og 4/89).

Paul Lysholdt Rasmussens opstilling af kriterier for slægtsforskningsprogrammer forekommer både seriøs og tiltalende, ligesom Jens Finderup Nielsen på lettilgængelig vis bredt trækker en række hovedpunkter op. Redaktionens oversigtsliste er en nødvendighed.

Flere anmeldelser - TAK !

Ikke desto mindre har jeg vedvarende savnet kompetente anmeldelser af individuelle slægtsforskningsprogrammer samt en fyldestgørende oversigt over forskelle og ligheder mellem sådanne programmer. For eksempel kunne det ske ved, at to anmeldere - den ene er PC-programmør af profession og slægtsforsker af tilbøjelighed, den anden er slægtsforsker af profession og har PC'ere som interesse - slår sig sammen.

Det er jo ikke kun et spørgsmål om hvad et slægtsforskningsprogram kan, men også om hvorledes det kan det. En harmonisk brugerflade betyder mere, jo mindre slutbru-

geren er fortrolig med PC'ere. Et program, der kreativt benytter hukommelsen til at nedsætte slid på harddisken, er af værdi i sig selv. Menuer og vinduer i et vel at mærke professionelt design samt velafbalancerede hjælpetekster er centrale begreber. Søgning skal kunne foregå på alle faste feiter og på en ligetil og effektiv måde.

Ovennævnte er et ganske beskedent udvalg af kriterier, som bør tages i betragtning i en seriøs anmeldelse. Tilsvarende gør dette sig gældende ved en ansvarlig sammenlignende opstilling af punkter for en række slægtsforskningsprogrammer. Denne har vi endnu til gode.

"I foråret 1990 vil der blive foretaget en undersøgelse af programmet til brug i slægtsforskning ... som et led i et afgangprojekt fra Københavns universitet", et tiltalende initiativ omtalt i Slægt & Data (4/1989). Og særligt forhåbningsfuld bliver man, såfremt de to studerendes fag er - slægt og data.

Programmør - anmelder

Dertil er at tilføje, at Paul Lysholdt Rasmussen henvender sig til programmører såvel som anmeldere. Stilles der store krav til anmelderens kritiske saglighed, stilles der større krav til programmørens kreative nøg-

temhed. Et program må opfylde en række (for slutbrugeren resultatprægede) krav; det må tillige tilbyde en lettilgængelig og overskuelig brugerflade. Hvor der er et mål og ingen vej, er der i virkeligheden - intet mål.

Henvendelser om følgende programmer kan rettes til mig.

- GENREX: slægtsforskningsprogram (er på markedet)
- GENRES: supplerer GENREX (markedsføres til foråret)

Mikael Engelstoft Hansen
Ordrup Jagtvej 155
2920 Charlottenlund Tlf. 31 64 58 53

Kommentar fra redaktionen:

Både DIS-dk og bladet (redaktionen) har ligesom Michael Engelstoft Hansen efterlyst lidt mere deltagelse fra foreningens medlemmer. Det er dejligt at se så mange medlemmer til vores møder, men DIS-dk savner som nævnt i læserbrevet meget kommentarer fra Jer, om de programmer I bruger. Egentlige anmeldelser er tidskrævende, men Slægt & Data vil meget gerne bringe anmeldelser.

Vi har - foranlediget af de meget få anmeldelser, der har været - sammen med Lisbeth Ulsø og Jørgen Mikkelsen formidlet en i-gangsættelse af et projekt omkring anmeldelser af slægtsforskningsprogrammer.

Referat fra medlemsmøde

om Anesystem & Billedscanning
af Hanne Marie Rud.

Til forårets første medlemsmøde tirsdag d. 23 januar 1990 havde omtrent 35 medlemmer fundet vejen til Landsarkivet for Sjælland, og Arne Binderup havde stillet sin viden om emnet billedscanning til rådighed.

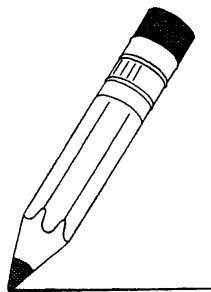
Han viste os, hvordan han selv med sit slægtsforskningsprogram Anesystem har brugt muligheden for at scanne et billede af sine aner ind og få det udskrevet sammen med de øvrige stamoplysninger.

Anesystem er udviklet af ham selv, og vi fik en gennemgang af faciliteter og muligheder i programmet. Det er bl.a muligt at gemme flere indscannede foto ved een person, men programmet er lagt an på, at man har eet foto pr. person.

Håndscannere

Efter denne demonstration af Anesystem gik Arne Binderup over til at tale om billedscanning. Han viste os et lille udvalg af scannere.

Blandt andet en lille håndscanner, som faktisk prismæssigt er kommet så langt ned, at man begynder at kunne være med (ca. 3000 kr.). Med i denne pris følger foruden scanneren også et program til at "klippe" og "redigere" det indscannede billede.

Håndscanneren ligner nærmest mundstykket til en støvsuger, og det er bundbredden, der giver begrænsningen af bredden på det indscannede billede. Standarden for de fleste håndscannere er 105 mm i bredden. Et scannet billede taber altid lidt i kvalitet, dog langt mindre end ved fotokopiering. Efter Arne Binderups erfaring gav sort/hvide foto det bedste billede.

Tæthed og gråtoner

På scanneren kan man indstille tætheden (punkter pr. tomme = DPI) til værdierne 100, 200, 300, eller 400 DPI. Det er denne tæthed, der er mest afgørende for kvaliteten på det endelige billede. Arne Binderup anbefalede, at man prøvede sig frem med dem alle, for det var ikke altid at 400 DPI gav den bedste gengivelse.

I sidste ende er det også nok mere PC'en, skærmen og printeren, der afgør kvaliteten

på gengivelsen. En håndscanner har egentlig ingen gråtoner, men ved et lille trick kan man få det til at se ud som om. Punkterne bliver desværre så bare større, og det går ud over skarpheden, så man må altså prøve sig frem med de forskellige indstillinger på scanneren.

Der findes en række standarder for at gemme billedfiler. Disse standarder giver hver filen et efternavn. F.eks. findes der .MSP, .IMG, .CUT, .TIF og en del flere. Anesystemet kan arbejde med .MSP -filer.

Til sidst regnede Arne Binderup på hvor meget et scannet billede egentlig fylder på harddisken, og det er jo ikke ganske uvæsentligt ved siden af alle de oplysninger, vi ellers gemmer.

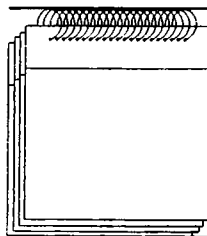
Plads på harddisken ?

Et foto scannet med 200 DPI - dvs. 200 punkter pr. tomme giver

$200 \times 200 = 40.000 \text{ bit} = 5000 \text{ byte} = 5 \text{ Kb}$.

Et billede på 10x10 cm scannet med 200 DPI vil således fylde ca. 80 Kb.

Hvis man scanner med 100 DPI fylder det ca. 20 Kb, og scannet med 400 DPI fylder det 320 Kb.

LÆSESTOF

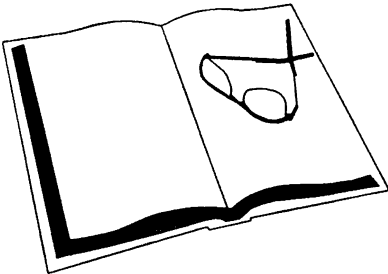
af Jens Finderup Nielsen

Litteratur på dansk om emnet databehandling i slægtsforskning er meget begrænset, men hvis man kan en smule engelsk, er der meget at hente i udlandet.

Computers for Family History

"Computers for Family History" af David Hawgood, 72 sider, pris 2,50 £ kan anbefales. Den er skrevet på et enkelt og letlæseligt sprog, og dækker hele emnet lige fra elementære oplysninger om computers over brug af databaser og tekstbehandling til omtale af en række programmer.

Det sidste emne omfatter en kort beskrivelse med priser og kilder for de tre store amerikanske programmer plus adskillige engelske og amerikanske Public Domain og Shareware programmer.

Prisen inkluderer forsendelse. Bestilling med beløbet i sedler kan sendes til forfatteren på adressen: 26 Cloister Road, Acton, London W3 ODE, England.

Genealogical Computing

Er man interesseret i at blive holdt løbende underrettet, kan jeg anbefale det amerikanske tidsskrift "Genealogical Computing".

Det udkommer med 40 - 50 sider fire gange årligt, og prisen er 35 US Dollars pr. år, inklusiv forsendelse til Danmark. Udgiver er Ancestry Publishing, PO Box 476, Salt Lake City, Utah 84110, USA.

Computers in Genealogy

Et tilsvarende engelsk tidsskrift, som jeg dog ikke selv har set, er "Computers in Genealogy". Det udkommer fire gange årligt til en pris af 7,00 £ pr. år. Udgiveren er Society of Genealogists, 14 Charterhouse Buildings, London EC1M 7BA, England.

Referat fra medlemsmøde om Bulletin Board

af Finn Andersen

Som omtalt i Slægt & Data i december 1989 i Jens FINDERUP Nielsens artikel om Slægt og BBS er der ved Jens FINDERUP Nielsens mellemkomst truffet aftale med Henrik Persson fra Microcomputer Users Group (MUG) om med virkning fra 1. dec. 1989 at oprette nogle post- og filområder med slægtsforskning som emne.

Med baggrund i foranstående arrangerede DIS-Danmark 30. jan. et medlemsmøde om BBS i almindelighed og MUG i særdeleshed.

Henrik Persson, der fungerer som SYSOP (systemoperatør) i Microcomputer Users Group, gennemgik opbygningen af Bulletin Boards og den globale inddeling i zoner, regioner, net etc. og det program, som anvendes af Microcomputer Users Group, Opus version 1.03.

I MUGs slægtsforskningsområde findes allerede indlagt forskellige programfiler, som DIS-Danmarks medlemmer kan kopiere via modemopkobling. Blandt de programmer, som findes tilgængelige er kommunikationsprogrammerne PROCOMM og TELLX, der begge er velegnede til at kommunikere med

MUGs BBS, ligesom de i øvrigt er velegnede i forhold til andre bulletin boards og databaser.

Med programmet TELIX version 3.12 demonstreredes opkobling til MUG og de deri etablerede postområder for slægtsforskning. Desuden demonstreredes programmet LHARC.EXE, der et program til at "pakke" store filer, hvorved transmissionstid kan ned-sættes betydeligt.

Brug af MUGs BBS er indtil videre gratis, men selvfølgelig vil der være udgift til telefon som ved andre samtaler. Afgørende for udgiften er således tiden, hvori man via telefonen er koblet til MUG, og her er det med at bruge de "billige" af døgnets timer.

De 30 deltagere i mødet fik en veloplagt og instruktiv gennemgang af MUGs BBS.

Se i øvrigt dette nummer af Slægt & Data side 11.

Finn Andersen
Grysgårdsvej 2
2400 NV

31 86 86 31

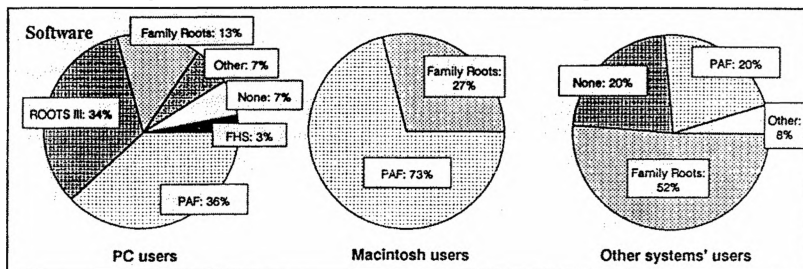
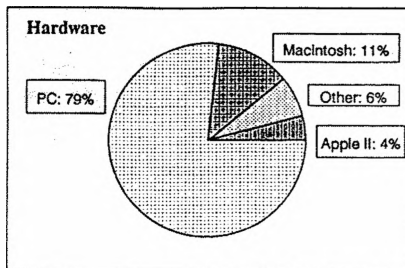
NYT FRA ANDRE BLADE

af Hanne Marie & Bent Rud

Det sidste nummer af Genealogical Computing indeholdt en spændende artikel om resultaterne efter en større læserundersøgelse om: Hvad bruger vi (amerikanerne), hvordan bruger vi det og hvad koster det?

Ja det drejer sig altså både om computere og programmer til brug i amerikanernes slægtsforskning.

IBM Pc'ere og IBM-kompatible PC'ere udgør altså 79% af samtlige benyttede computere og Apple + Macintosh udgør henholdsvis 4% g 11%. Under begrebet "Andre" hører blandt andet maskiner som Amiga, Atari, CPM/M-maskiner og Commodore 64 og Commodore 128.

Herover kan man se fordelingen af forskelligt programmel til de forskellige computertyper. Hver "lagkagedel" viser den procentvise fordeling af alle programmer, der bliver brugt.

FSH, der står for Philip E. Brown's "Family History System" er langt den mest brugte shareware-pakke. En shareware-pakke er de programpakker, som man betaler for, hvis man er tilfreds med dem. Roots III og PAF er de mest brugte slægtsforskningsprogrammer udgør en lige stor del af den samlede mængde anvendte slægtsforskningsprogrammer.

81% af de adspurgte havde mindst en harddisk. 73% af de adspurgte læsere agter at udskifte deres computere med en bedre senere, mens 27% mener, at de har det maskinel de har brug og får brug for.

55% af læserne har modem og gennemsnitsprisen for anskaffelsen af computere er 4000 \$. Af de modtagne besvarelser bruger 28% udelukkende deres computer til slægtsforskning, mens resten også har computeren som hobby eller bruger den til andet end slægtsforskning.